

Η Κύπρος στη Διελκυστίνδα της Ευρωπαϊκής Κρίσης Χρέους: Δομή Εξουσίας και Γεωπολιτικές Δυναμικές¹

Δρ. Σωτήρης Σέρμπος

Με αφορμή το ευρωπαϊκό πλαίσιο απόφασης για το πρόγραμμα προσαρμογής των μακροοικονομικών δεδομένων της Κυπριακής Δημοκρατίας, σκοπό του άρθρου αποτελεί η διασύνδεση της δομής εξουσίας με την εξωτερική πολιτική και τη γεωπολιτική γεωγραφία μιας ευαίσθητης χώρας. Αναλύοντας τις δυναμικές που διαμορφώνονται στο εγχώριο, ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον, αλλά και τις μεταξύ τους αλληλεπιδράσεις, ξετυλίγεται το κουβάρι ενός πλέγματος σχέσεων ανάμεσα σε πολιτικά κόμματα, εθνικά κράτη και διεθνείς οργανισμούς.

Η Διασύνδεση Εσωτερικής και Εξωτερικής Πολιτικής στην Περίπτωση της Κυπριακής Δημοκρατίας

Εισαγωγή

Είναι ευρέως πλέον αποδεκτές οι στρατηγικές αστοχίες στις οποίες προχώρησε τα προηγούμενα χρόνια το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα. Μεταξύ άλλων, με όρους κριτηρίων αγοράς, δεν επέδειξε την απαραίτητη ωριμότητα, διασφαλίζοντας την καλύτερη διασπορά κινδύνου στο επενδυτικό του χαρτοφυλάκιο. Λαμβάνοντας πάντα υπόψη πως ένα σημαντικό τμήμα κεφαλαίων του κυπριακού τραπεζικού συστήματος δεν προήλθε από ευρωπαϊκές τράπεζες αλλά κατά κύριο λόγο από την Ανατολική Ευρώπη. Τη διετία 2011-2012, αθροίζοντας το ενεργητικό του τραπεζικού τομέα

της Κύπρου (130-140 δις ευρώ) καταλήγουμε σε ένα ποσό περίπου 7-8 φορές ίσο με το εθνικό προϊόν της χώρας και τουλάχιστον διπλάσιο του διεθνούς αποδεκτού μέσου όρου. Για να διατηρήσουμε μια τάξη μεγέθους, το εθνικό προϊόν της Ελλάδας ανέρχεται σε 180-185 δις ευρώ. Με το ενεργητικό των τραπεζών στο 700-800% του κυπριακού Α.Ε.Π. και των δανείων στο αντίστοιχο 440%, είναι κατανοητό πως θα εγείρονταν ερωτήματα από τους Ευρωπαίους αναφορικά με τις κατευθύνσεις στις οποίες διοχετεύθηκαν και επενδύθηκαν αυτά τα κεφάλαια. Μας απασχολεί ο βαθμός κατά τον οποίο οι χορηγήσεις έγιναν με προσεκτικό και συνετό τρόπο διαχείρισης (για παράδειγμα, μέσω private-banking) και κατά πόσο υπήρξαν τοποθετήσεις και σε «τοξικά» που περιλαμβάνουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Με βάση τα παραπάνω, το τραπεζικό σύστημα στην Κύπρο βρέθηκε εκτεθειμένο μεσούσης της ευρωπαϊκής κρίσης χρέους. Σε μια περίοδο όπου η Γερμανία επιμένει στη διατήρηση της στρατηγικής του «*διαίρει και βασίλευε*». Στις διεθνείς σχέσεις ο παράγοντας χρόνος αποτελεί μια κρίσιμη παράμετρο. Ειδικά στην «άγρια θάλασσα» της Μεσογείου όπου οι δυνάμεις της αλλαγής είναι πολύ πιο έντονες από τις δυνάμεις της συνέχειας. Δυστυχώς για την Κύπρο, η εσφαλμένη επενδυτική στρατηγική συνδέθηκε με τη γεωπολιτική γεωγραφία μιας ευαίσθητης χώρας.

Ο ρόλος του διεθνούς παράγοντα: Γεωπολιτικές επισημάνσεις

Ειδικότερα, η Ε.Ε. με προμετωπίδα τη Γερμανία άδραξε την ευκαιρία προκειμένου να λήξει το ιδιότυπο καθεστώς στήριξης της Κύπρου. Στόχο των Βρυξελλών-Βερολίνου αποτέλεσε ο έλεγχος και ο περιορισμός της επιρροής της Ρωσίας στην Κύπρο, ενισχύοντας παράλληλα τον ρόλο και τη θέση της Ευρώπης.² Η στόχευση αφορούσε συγκεκριμένα ζητήματα (συμμετοχή ρωσικών εταιρειών σε προγράμματα ιδιωτικοποιήσεων, αγορά οπλικών συστημάτων, Τουρκία και Κυπριακό κ.ά.) που όμως αγγίζουν άκρως ευαίσθητα θέματα δομής και νομής της εξουσίας στην εσωτερική πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μπορεί η κυπριακή οικονομία να είναι σαφέστατα πιο ανοικτή συγκριτικά με την ελληνική που διατηρεί τη μισή εθνικοποιημένη, είναι όμως κλειστή στο σύστημα εξουσίας και του διαμοιρασμού κομβικών θέσεων. Υπάρχει επίσης ένα περισσότερο συνεργατικό σύστημα εξουσίας που λειτουργεί με συναινετικές διαδικασίες λόγω

του εθνικού ζητήματος. Επιπρόσθετα, το εθνικό εισόδημα της Κύπρου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό και το διαμετακομιστικό εμπόριο και ως εκ τούτου η ύφεση δεν θα ήταν απαραίτητο να επηρεάσει τόσο την οικονομία που θα συνέχιζε να αντλεί σίγουρα έσοδα.

Με το κύριο πρόβλημα εστιασμένο στο τραπεζικό σύστημα –όπως και στο ιρλανδικό παράδειγμα– το κεντρικό ερώτημα στην περίπτωση της Κύπρου αφορούσε αν θα επιλεγεί ή όχι η αναχρηματοδότηση των τραπεζών μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM). Αυτό θα αντιμετώπιζε, μεταξύ άλλων, τις ευρωπαϊκές ανησυχίες περί φαινομένων «ξεπλύματος βρόμικου χρήματος» στο κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα. Εκτός αν οι Γερμανοί εσφαλμένα αποφάσιζαν (όπερ και εγένετο) να προκρίνουν περισσότερο ανατρεπτικούς τρόπους για την αναθεώρηση έως και την «ανακατασκευή» των δομών λειτουργίας του κυπριακού κρατικού μηχανισμού. Οδηγώντας σε μία σύγκρουση μεταξύ των δύο κυρίαρχων πόλων του κομματικού συστήματος, δηλαδή ανάμεσα στο ΔΗ.ΣΥ. και το Α.Κ.Ε.Λ.³ Ειρήσθω εν παρόδω, το γεωπολιτικό κριτήριο συνδέεται και περιλαμβάνει ακόμα και αστάθμητες ενέργειες και επιλογές. Η δομή της εξουσίας (power structure) είναι το πρώτο κριτήριο που λαμβάνουμε υπόψη μας στην ανάλυση μιας χώρας, πόσω μάλλον μιας με αυξημένο γεωπολιτικό ενδιαφέρον. Λαμβάνοντας υπόψη πως οι πολιτικές και επιχειρηματικές ελίτ που πρόσκεινται στο Α.Κ.Ε.Λ. διαθέτουν ισχυρά ερείσματα στο σύστημα εξουσίας, ήταν ορατός ο κίνδυνος να ωθήσουν κρατικούς φορείς (όπως οι Η.Π.Α. που διέθεταν την ικανότητα να δράσουν εξισοροπητικά έναντι των πολιτικών της Γερμανίας και της Ε.Ε.) να προκρίνουν ανατρεπτικές επιλογές αντίστοιχες με αυτές του Βερολίνου.

Μια μεταβλητή που επηρέασε σημαντικά τη στάση των Η.Π.Α., ευνοώντας και απελευθερώνοντας έτι περαιτέρω την πρωτοκαθεδρία της γερμανικής πολιτικής. Οι Αμερικανοί κινήθηκαν με βάση τα οφέλη που υπαγορεύει ο γεωπολιτικός τους ορθολογισμός και ο συνεργατικός ρεαλισμός, ειδικότερα ως προς τη θέση και τον ρόλο της Ρωσικής Ομοσπονδίας στο σύμπλεγμα ασφάλειας της Ανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής.⁴ Ταυτόχρονα, εξαιτίας δημοσιονομικών περιορισμών, η Ουάσινγκτον θα συνεχίσει να ασκεί χαλαρή νομισματική πλην όμως σφικτή και περιοριστική οικονομική πολιτική. Αυτό μεταφράζεται σε μικρότερη ευχέρεια, για μεγάλες κινήσεις και στρατηγικές παρεμβάσεις διεθνώς, αλλά και με-

γαλύτερο άνοιγμα, από κοινού με την αναζήτηση συμμάχων εκ μέρους των Η.Π.Α., στον αναπτυσσόμενο κόσμο.

Στο πλαίσιο αυτό, ο πολιτικός ρεαλισμός υπαγόρευσε πως η Δύση θα προχωρήσει στην αξιοποίηση της προσφερόμενης ευκαιρίας ενίσχυσης της θέσης της στη Μεγαλόνησο. Η αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης που ταλαιπωρεί τη Λευκωσία αποτελεί το όχημα και το εργαλείο πολιτικής προς αυτή την κατεύθυνση. Στον νευραλγικό χώρο της ΝΑ Ευρώπης και της Ανατολικής Μεσογείου, η Κύπρος συνεχίζει να αποτελεί μια «στρατηγική μηχανή» για τη Δύση (βλέπε μεταξύ άλλων Συρία, Ιράν, Ισραήλ, ενεργειακούς διάδρομους και κοινότητες συμφερόντων). Ένα «υπερωκεάνιο» σε μια περιοχή όπου η εξίσωση προσδιορισμού της νέας ισορροπίας ισχύος σβήνεται και ξαναγράφεται στη βάση ενός νέου συσχετισμού δυνάμεων που δεν έχει ακόμη ξεκάθαρα αποτυπωθεί. Ένα απλό παράδειγμα αφορά την παρουσία ρωσικών ναυτικών δυνάμεων στην περιοχή. Χωρίς ανεφοδιασμό στην Κύπρο, η ρωσική πολιτική αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα στην εκτέλεσή της. Με άλλα λόγια, η Κύπρος εξακολουθεί να ενισχύει το στρατηγικό της βάρος και τη χρησιμότητά της στο πλαίσιο της διεθνούς πολιτικής. Την ίδια στιγμή όμως, η αναβάθμιση της χώρας συνδέεται με το πλέγμα σχέσεων μιας αντιπαράθεσης που κανείς μας με βεβαιότητα δεν γνωρίζει την εξέλιξή της. Άλλωστε είναι στη φύση της γεωπολιτικής να αποτελεί δυναμική και όχι στατική έννοια.

Σχεδιάζοντας την κυπριακή εξωτερική πολιτική στην «άγρια θάλασσα» της Μεσογείου

Όσον αφορά το πεδίο της εξωτερικής πολιτικής, το κυπριακό πολιτικό σύστημα έχει αναλάβει να διαχειριστεί το αυξανόμενο στρατηγικό βάρος της χώρας. Καλείται πλέον να το υποστηρίξει με τρόπο υπεύθυνο και εποικοδομητικό στο πλαίσιο μιας συνεκτικής στρατηγικής προοπτικού σχεδιασμού. Συμβάλλοντας στη μεταστροφή της κυπριακής εξωτερικής πολιτικής με όρους αυτοπεποίθησης και δυναμικής εξωστρέφειας. Μιας χώρας πολιτικά προετοιμασμένης και επιχειρησιακά ενεργής προκειμένου να διαχειριστεί το εύρος των εξελίξεων που ταχύτατα σηματοδύουν την Ανατολική Μεσόγειο αλλά και να επιτύχει συμφωνίες θετικού αθροίσματος στα «ανοικτά» της μέτωπα. Καθώς η Κύπρος αποτελεί μια μικρή χώρα που

περιορίζεται από το περιβάλλον της σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από μια μεγάλη, πλέον δεν υπάρχει το στρατηγικό περιθώριο για την απώλεια ευκαιριών που απορρέουν από την αναδιάταξη συμμαχιών και από ωφέλιμους συμβιβασμούς. Αναλύοντας με πραγματισμό και σχεδιάζοντας εποικοδομητικά τον ρόλο, τη θέση και την ισχύ της στις δομές των νέων δικτύων που διαμορφώνονται,⁵ υπάρχουν κατ' αρχήν δυνατότητες προκειμένου να συμβάλλει δημιουργικά και πολυεπίπεδα (σε διμερές, περιφερειακό και ευρωατλαντικό επίπεδο) στην περιφερειακή ασφάλεια και σταθερότητα. Συνάπτοντας ολοκληρωμένες και με σαφές περιεχόμενο στρατηγικές σχέσεις που θα επιφέρουν την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ στρατηγικών στόχων και τακτικών κινήσεων για το μέλλον της περιοχής.

Η διαμόρφωση μιας περισσότερο ενοποιημένης, συντονισμένης και αποφασισμένης δυτικής κοινότητας έναντι χωρών που δεν ανήκουν στο δυτικό μοντέλο –με την Ε.Ε. να αναλαμβάνει κεντρικό ρόλο σε αυτό το εγχείρημα– μπορεί να αποτελέσει τον κορμό για μια νέα γεωπολιτική αρχιτεκτονική. Ειδικότερα, η στρατηγική παρέμβαση εκ μέρους της Ευρώπης ενσωματώνει την ανάγκη διεύρυνσης και ενίσχυσης της θεσμικής περιμέτρου πολυμερούς συνεργασίας επί θεμάτων εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας. Η εξελικτική πορεία της πολυεπίπεδης και πολυσυμμετοχικής διακυβέρνησης θα οδηγήσει την Ε.Ε. (από κοινού με τη μετακίνηση πόρων και συντελεστών ισχύος εκ μέρους των Η.Π.Α. στον στρατηγικό χώρο της Ασίας-Ειρηνικού) να αναλάβει πρωτοβουλίες, αναζητώντας εποικοδομητικές συνέργειες με τη Ρωσική Ομοσπονδία, την Κίνα και τις χώρες της Μέσης Ανατολής. Μέσω αυτής της διαδικασίας, η Ε.Ε. θα κληθεί να διαμορφώσει συμφωνίες κριτικού χαρακτήρα και διατλαντικές συνέργειες για μια περισσότερο συνετή και ανοικτή παγκόσμια διακυβέρνηση.⁶ Ένας σχεδιασμός που επιταχύνεται ως απόρροια της αναδυόμενης κατανομής της εξουσίας στο διεθνές σύστημα και τη μεταστροφή του κέντρου βάρους της παγκοσμιοποίησης από τους G-8 στους G-20. Προσαρμόζοντας τον προσανατολισμό και τη θέση της στο διεθνές και περιφερειακό σύστημα (orientation changes) η Κυπριακή Δημοκρατία θα εργαστεί ώστε να ενεργοποιήσει διαθέσιμους συντελεστές ήπιας ισχύος για την προώθηση της συμμετοχής της στα υπό διαμόρφωση δίκτυα. Μελετώντας τις δομές και τη λειτουργία τους, να εφαρμόσει μια «έξυπνη» εξωτερική πολιτική βασισμένη στις ικανότητες και τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα.⁷

Μια εξέλιξη που εκ νέου θα προσδιορίσει τον ρόλο και την ισχύ της, συμβάλλοντας, μεταξύ άλλων, στην αναβάθμιση της θέσης της χώρας στην «κοινοτική ιεραρχία». Στο πλαίσιο αυτό, η κατάθεση επεξεργασμένων πολιτικών προτάσεων για την επίλυση πιεστικών προβλημάτων και κοινών συστημικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρώπη –τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό της περιβάλλον– αποτελεί προαπαιτούμενο για την ενεργητική συμμετοχή της Κύπρου στις διαδικασίες ενδοκοινοτικής διαπραγμάτευσης. Η επιρροή της Λευκωσίας στις ροές και τα όρια της συλλογικής δράσης των Ευρωπαίων κρίνεται επιβεβλημένη, λαμβάνοντας υπόψη τις δυναμικές της παγκοσμιοποίησης και το πλέγμα σχέσεων που διαμορφώνει η ανάπτυξη της πολυδιάστατης τουρκικής εξωτερικής πολιτικής. Χωρίς να παραγνωρίζεται πως η πολιτική των πολλών καναλιών εκ μέρους της Άγκυρας βαθμιαία ενισχύει την επιρροή και τη διαπραγματευτική της θέση έναντι των Βρυξελλών περί της εμβάθυνσης των ευρωτουρκικών σχέσεων. Άλλωστε είναι η ευρωπαϊκή διάσταση της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής που λειτουργεί συμπληρωματικά και εντέλει ενδυναμώνει τον περιφερειακό της ρόλο, συμβάλλοντας παράλληλα με ωφέλιμο τρόπο στον στρατηγικό σχεδιασμό της Ε.Ε. για τη Μέση Ανατολή.⁸

Ένα τελικό σχόλιο σχετίζεται με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των ζητημάτων εξωτερικής πολιτικής, ασφάλειας και άμυνας. Αντιλαμβανόμενοι τη σημαντικότητα της «αλληλεπίδρασης προσωπικοτήτων», ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας (ως ο κατεξοχήν παραγωγός πολιτικής)⁹ και οι θεσμικοί μηχανισμοί άσκησης της προεδρικής εξουσίας, συνιστάται –έτι περαιτέρω– να διευκολύνουν την εύρυθμη και πλέον αποτελεσματική διυπουργική και διυπηρεσιακή συνεργασία, προκειμένου να εξυπηρετηθούν με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο το στρατηγικό πλαίσιο και οι προτεραιότητες που θέτει ο Πρόεδρος καθώς και οι αποφάσεις που λαμβάνουν τα συλλογικά κυβερνητικά όργανα, το Εθνικό Συμβούλιο αλλά και ο ίδιος. Τα ζητήματα εθνικής ασφάλειας είναι από τη φύση τους σύνθετα, διατομεακά και οριζόντια, γι' αυτό και πρέπει να συντονίζονται από το Προεδρικό Μέγαρο που ηγείται της προσπάθειας με ενεργητικό και όχι παθητικό τρόπο. Είναι ο θεσμικός φορέας που, με όρους και συνθήκες 21^{ου} αιώνα, εστιάζει στη μεγάλη εικόνα της ανάλυσης δικτύων και χάραξης των απαιτούμενων αλλαγών στην εξωτερική πολιτική. Προς αυτή την κατεύθυνση θετικά θα αξιολογηθεί η προσπάθεια περαιτέρω εμπλουτισμού των καναλιών πλη-

ροφόρησης, ώστε ο Πρόεδρος και το επιτελείο του να μην εξαρτώνται από ένα και μόνο κανάλι, καθώς και η μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση και ένταξη των υπηρεσιών πληροφοριών (intelligence) στη διαμόρφωση στρατηγικής. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας συνδέονται και τα ζητήματα ανταλλαγής της πληροφόρησης μεταξύ των αρμοδίων, η αποτελεσματική ένταξη αλλά και ο συντονισμός των πηγών πληροφοριών, προκειμένου να υποστηριχθούν οι στόχοι για την εθνική ασφάλεια.

ΔΗ.ΣΥ. Vs Α.Κ.Ε.Λ.: Δομή εξουσίας και εξωτερική πολιτική

Συμπερασματικά, είναι κατ' αρχάς προς όφελος και της Κύπρου να αναρευθούν διαδικασίες και πολιτικές που δεν συνάδουν με την ιδιότητα κράτους-μέλους της Ε.Ε. Είναι σαφές πως εξακολουθούν να υπάρχουν μη-κρατικοί δρώντες που επιθυμούν την Κύπρο περισσότερο απομονωμένη και πάντως όχι πλήρως ενσωματωμένη στο δυτικοευρωπαϊκό μοντέλο. Άλλωστε ως απόρροια αυτής της ιδιαιτερότητας, η Κύπρος εξακολουθεί να αποτελεί γι' αυτούς έναν εξαιρετικά βολικό προορισμό. Όμως η προαγωγή των συμφερόντων της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν μπορεί να είναι συνδεδεμένη με τη δράση μη-κρατικών δρώντων που ανά πάσα στιγμή μπορεί να εγκαταλείψουν την κυπριακή γη, λαμβάνοντας αποφάσεις με βάση την υψηλότερη προσφορά (highest bid).

Σε περίπτωση εκλογής του Προέδρου του ΔΗ.ΣΥ. στο ύπατο πολιτειακό αξίωμα (όπως και συνέβη), θεωρούνταν αρκετά πιθανό η κυβέρνηση που θα προέκυπτε στη Λευκωσία να λάβει αποφάσεις προς μια κατεύθυνση διορθωτική ως προς τον δυϊσμό που συνέχιζε να χαρακτηρίζει το κυπριακό οικονομικό μοντέλο μέχρι την άνοιξη του 2013. Αρκεί, σε επίπεδο σχεδιασμού και τακτικών κινήσεων, να διασφαλιζόταν από την πλευρά της Ε.Ε. και του Δ.Ν.Τ. πως θα εφαρμοστούν πολιτικές που θα εγγυώνται την ομαλή μετάβαση στο νέο καθεστώς (μια εξέλιξη που κάθε άλλο παρά προωθήθηκε από τους διεθνείς δανειστές). Παράλληλα, η κυβέρνηση που σχηματίστηκε θα πρέπει να προχωρήσει σε εσωτερικές μεταρρυθμίσεις καθώς και στην αντιμετώπιση των ελίτ του κρατισμού και των αντίστοιχων νοοτροπιών που τις συνοδεύουν – άρρηκτα συνδεδεμένες με τη δομή και τη νομή της εξουσίας στη Μεγαλόνησο. Άλλωστε, οι σύγχρονες κοινωνίες και δημοκρατίες δεν κρίνονται μόνο από το ιστορικό τους παρελθόν, αλλά κυρίως

από τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν το παρόν και χτίζουν το μέλλον τους. Για τον λόγο αυτό, το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων οφείλει να εργαστεί για την εμπέδωση μιας σύγχρονης δημοκρατικής πολιτείας που καταφέρνει να απαλλαγεί από πρότυπα, παρωχημένες νοοτροπίες, βαρίδια και συστημική αδράνεια που αλλοίωσαν τη διεθνή εικόνα, τις περιφερειακές επιδιώξεις και τα εθνικά συμφέροντα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Προφανώς, οι νέοι κανόνες του παιχνιδιού θα οδηγήσουν εκτός «σκακιάρας άσκησης εξουσίας» μια ισχυρή ομάδα του πολιτικού συστήματος και των ελίτ που τη στηρίζουν. Ως συνέπεια των εσωτερικών μεταρρυθμίσεων, θα προκύψει σύγκρουση ανάμεσα στο Α.Κ.Ε.Λ. και λοιπούς εγχώριους φορείς με την Ευρώπη. Για τις αντιπολιτευόμενες ελίτ, μια τέτοια εξέλιξη είναι άμεσα συνδεδεμένη με τις σοβαρές απώλειες που θα καταγραφούν στο πεδίο των συσχετισμών δυνάμεων και της νομής εξουσίας εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μια πραγματικότητα που θα προκύψει σε σύντομο χρονικό διάστημα, εξαιτίας εφαρμογής των προαπαιτούμενων ενεργειών που θα προβλέπονται στο πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής το οποίο και έχει συμφωνηθεί μεταξύ της Κύπρου, του Δ.Ν.Τ. και της Ε.Ε. Πρόκειται για μία άβολη αλήθεια, την οποία οι θιγόμενες ελίτ προσδοκούν να αποκρύψουν από την κοινή γνώμη.

Με αφετηρία τα ζητήματα πολιτικού και εκλογικού ανταγωνισμού και προκειμένου να προφυλαχθούν από τον αντίκτυπο της εφαρμογής πολιτικών που καίρια πλήττουν τη θέση και την ισχύ τους, οι πολιτικές και κοινωνικοοικονομικές ομάδες που ζημιώνονται θα επιλέξουν να καταφύγουν στην προώθηση εναλλακτικών προτιμήσεων και στην επεξεργασία αντίστοιχων σχεδίων πολιτικής. Σε μία προσπάθεια στρατηγικής μετατόπισης του κέντρου βάρους της κυπριακής εξωτερικής πολιτικής και επιβολής περιορισμών στο πλαίσιο άσκησης της κυβερνητικής πολιτικής. Δεν είναι τυχαίο πως μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα εκπονήθηκαν επεξεργασμένες οικονομοτεχνικές μελέτες που προβλέπουν μέχρι και την υπό προϋποθέσεις, σταδιακή αποχώρηση της Κύπρου από την Ο.Ν.Ε.,¹⁰ άρα και από την Ε.Ε. Σε κάθε περίπτωση, μονομερείς ενέργειες που λειτουργούν αποσταθεροποιητικά, χρεώνοντας αντιπαραγωγική δράση και με ορατό τον κίνδυνο απομόνωσης της χώρας από τα ευρωπαϊκά και διεθνή κέντρα λήψης αποφάσεων, κάθε άλλο παρά υποβοηθητικές είναι στην κατεύθυνση προαγωγής ζωτικών εθνικών συμφερόντων της Κυπριακής Δημοκρατίας.